



THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

DYNAMISCHE WADDENDELTA

ONTDEKKINGSREIS LANGS NEGEN REGIONALE ICONEN VAN DE WADDENKUST



[L]

20
23

DYNAMISCHE
WADDENDELTA

landschapstriënnale

IN SAMENWERKING MET VISIT WADDEN

WADDENKUSTROUTE ALS ONTDEKKINGSREIS

De Landschapstriënnale 2023 DYNAMISCHE WADDENDELTA vindt plaats langs de Noord-Nederlandse Waddenkust als onderdeel van het Werelderfgoed Waddenzee vanaf Den Helder tot aan de Duitse grens. Klimaatverandering zorgt voor maatschappelijke opgaven langs deze dynamische Waddendelta. Deze uitdagingen kunnen geschaald worden in 6 majeure opgaven, dit zijn:

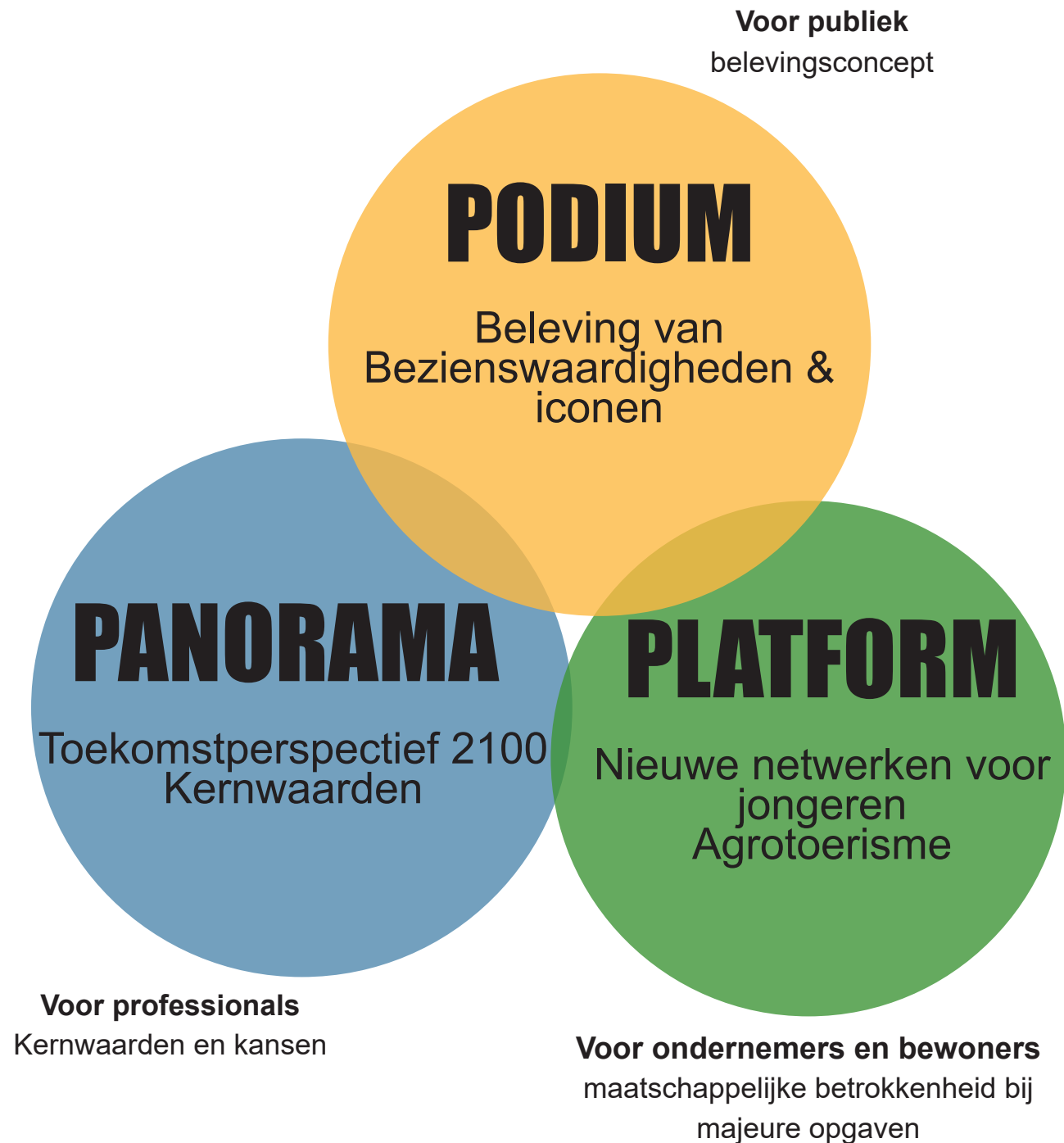
-  Waterveiligheid en - kwaliteit
-  kernwaarden natuur en landschap
-  Toekomstbestendige landbouw
-  energielandschappen
-  Versterken leefbaarheid
-  Recreatie en toerisme.

WADDENKUSTROUTE 1500 KM

De vraag is niet of maar hoe de Waddenkust in de komende eeuw zal veranderen.

DRIE PROGRAMMA- LIJNEN

Tijdens de manifestatie bieden we voor een breed publiek een aantrekkelijk **podium**, creëren we een **platform** voor nieuwe netwerken van bewoners, ondernemers en vooral ook jongeren om samen met professionals het **panorama** te schetsen, een toekomstperspectief 2100



PROGRAMMALIJNEN EN DE MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN



	WATER	NATUUR & LANDSCHAP	LANDBOUW	ENERGIE LANDSCHAP- PEN	LEEF- OMGEVING	RECREATIE & TOERISME
PODIUM PUBIEK	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PLATFORM NIEUWE NETWERKEN	✓	✓	✓	✓	✓	✓
PANORAMA TOEKOMST PERSPECTIEF	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Het podium voor het publiek bestaat uit een **belevingsconcept** met unieke bezienswaardigheden. Samen met de Waddenzeegemeenten wordt dit belevingsconcept voor de negen regio's uitgewerkt.

PLATFORM

NIEUWE NETWERKEN

IN SAMENWERKING MET:

- **WADDENACADEMIE**
- **PROGRAMMA RIJKE WADDENZEE**
- **WADDENFONDS**

Bewoners en ondernemers
jongeren

Platform Multifunctionele Landbouw

Platform agrotourisme

Manifest Waddenbalans 2023



PLATFORM

Agrotourisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren

Manifestatie Waddenbalans



PANORAMA

TOEKOMSTPERSPECTIEF 2100

IN SAMENWERKING MET:

- **OVERHEDEN**
- **ORGANISATIES**
- **PROFESSIONALS**

- Waterveiligheid en -kwaliteit
- Potenties van natuur en landschap
- Multifunctionele landbouw en agrotourisme
- Leefbaarheid en brede welvaart
- Energielandschappen
- Duurzame recreatie en toerisme



PANORAMA

Kernwaarden
Toekomstperspectief

2100

PANORAMA MOOI NEDERLAND

DRIE VERBINDENDE THEMA'S VOOR NEGEN WADDENREGIO'S

WADDENZEEDIJK

Dijkversterking
Natuurontwikkeling

WADDENDORPEN

Kerken als ontmoetingsplaats

WADDENLANDBOUW

Agrotoeristische infrastructuur
I.s.m. Waddenstreekproducten | Gastronomie



WADDEN- ZEEDIJK

IN SAMENWERKING MET:

- **WATERSCHAPPEN**
- **NATUURORGANISATIES**

Hoogheemraadschap

Hollands Noorderkwartier

Wetterskip Fryslân

Waterschap Noorderzijlvest

Waterschap Hunze en Aa's

PANORAMA

Kernwaarden
Toekomstperspectief
2100

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen



Vanaf 2023 vinden er werkzaamheden plaats om de Waddenzeedijk te versterken. Er worden gebiedsplannen uitgewerkt om deze dijkversterking te combineren met de verbrede aanpak (zowel binnen- als buitendijks) voor **regionale gebiedsontwikkeling**. Samen met de waterschappen en de natuurorganisaties worden deze projecten, de kansen en dilemma's in beeld gebracht.

WADDEN- LANDBOUW

IN SAMENWERKING MET:

- **LANDBOUWORGANISATIES**

Platform multifunctionele landbouw
Regiodeal natuurinclusieve
landbouw noordelijke kleischil
LTO Noord

PLATFORM

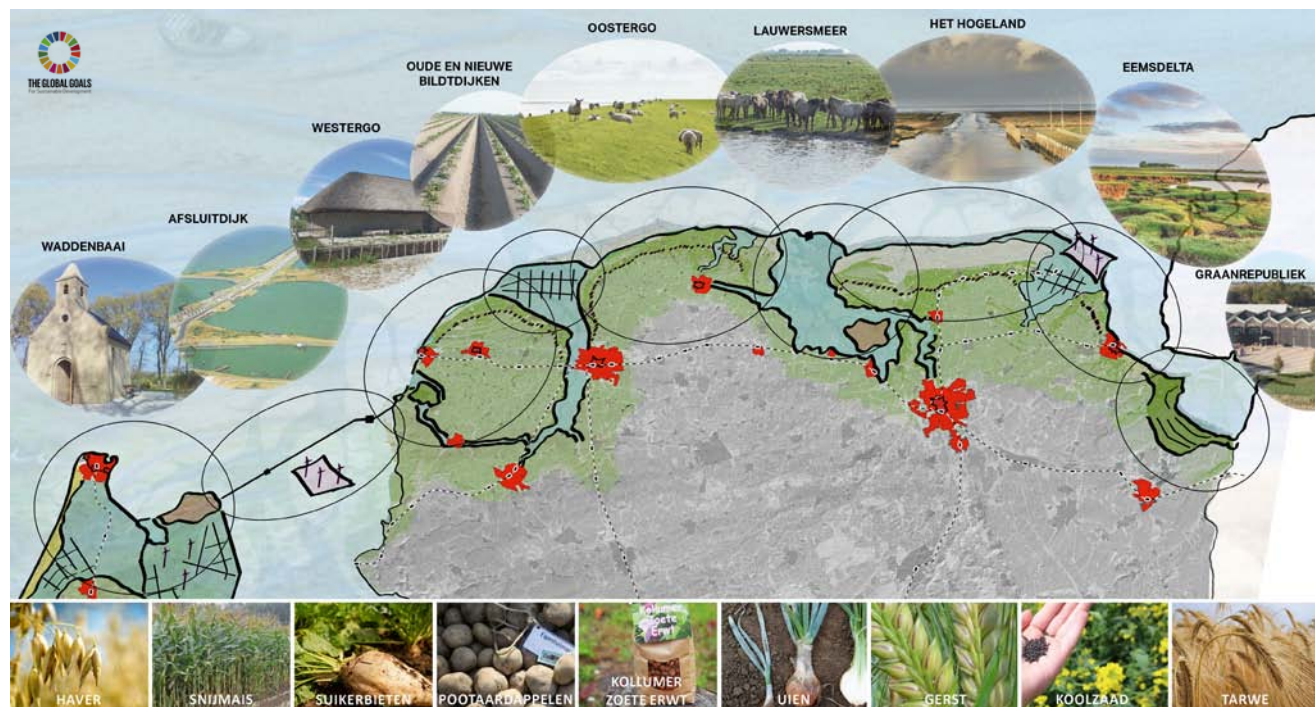
Agrotoerisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

Agrotoeristische infrastructuur aan de Waddenkust

Maatschappelijke, klimatologische en ecologische opgaven vragen om transitie van de landbouw aan de Waddenkust, grenzend aan het Werelderfgoed Waddenzee. De regionale identiteit en kernwaarden zetten we in als samenhangend systeem voor agrotoerisme, ontwikkeling van duurzame recreatie en toerisme op het platteland. Het gaat daarbij om het gastvrije boerenerv (lokaal), het ensemble van boerenerven (regionaal) en de reeks van ensembles van Den Helder tot de Duitse grens (bovenregionaal).



Ook langs de Waddenkust staat de landbouw voor een grote uitdaging om te anticiperen op de klimaatveranderingen en milieuproblemen. Met landbouworganisaties wordt gekeken of onder andere **agrotoerisme** (korte ketens en duurzame systemen) kan bijdragen aan de transitie van de landbouw langs de Waddenkust.

WADDEN- DORPEN

IN SAMENWERKING MET:

- DORPSBELANGEN
- KERKEIGENAREN
- ONDERNEMERS

PODIUM

Beleving van
Bezienswaardigheden &
iconen

PLATFORM

Agrotoerisme
Nieuwe netwerken
voor jongeren



De monumentale kerken vormen de Waddenbakens langs de kust. Met het thema '**Kerken als ontmoetingsplaats**' wordt ingespeeld op een lopend initiatief om daarmee de maatschappelijke relevantie en herbestemming van kerken te versnellen. In 2023 zal een dertigtal kerken aan de kust in de 9 Waddenregio's open worden gesteld om daarmee het publiek de dorpskernen te laten bezoeken.

BEOOGDE RESULTAAT WADDENZEEGEMEENTEN

- 1. Verbetering van het toeristisch aanbod in de Waddenkustregio;**
- 2. Verbetering van de bereikbaarheid van de Waddenkustregio;**
- 3. Verbeteren van samenwerken in netwerken in de Waddenkustregio;**
- 4. Ontwerpen van een proces voor het aantrekken van 100.000 bezoekers;**
- 5. Het identificeren en selecteren van circa 250 bezienswaardigheden;**
- 6. Belevingsconcept met een zo klein mogelijke ecologische footprint**

1. REISGIDS

VERBETERING VAN HET TOERISTISCH AANBOD IN DE WADDENKUSTREGIO

IN SAMENWERKING MET:

- VISIT WADDEN
- REGIOMARKETIERS

WADDEN

VERHALEN

UNESCO WERELDERFgoed

KRACHT VAN HET WATER

SMAAK VAN DE WADDEN

STRIJD OM DE WADDEN

ODE AAN HET LANDSCHAP

DONKERTE VAN DE WADDEN

BEZINNINGSTOERISME



WWW.VISITWADDEN.NL

2. DUURZAME MOBILITEIT

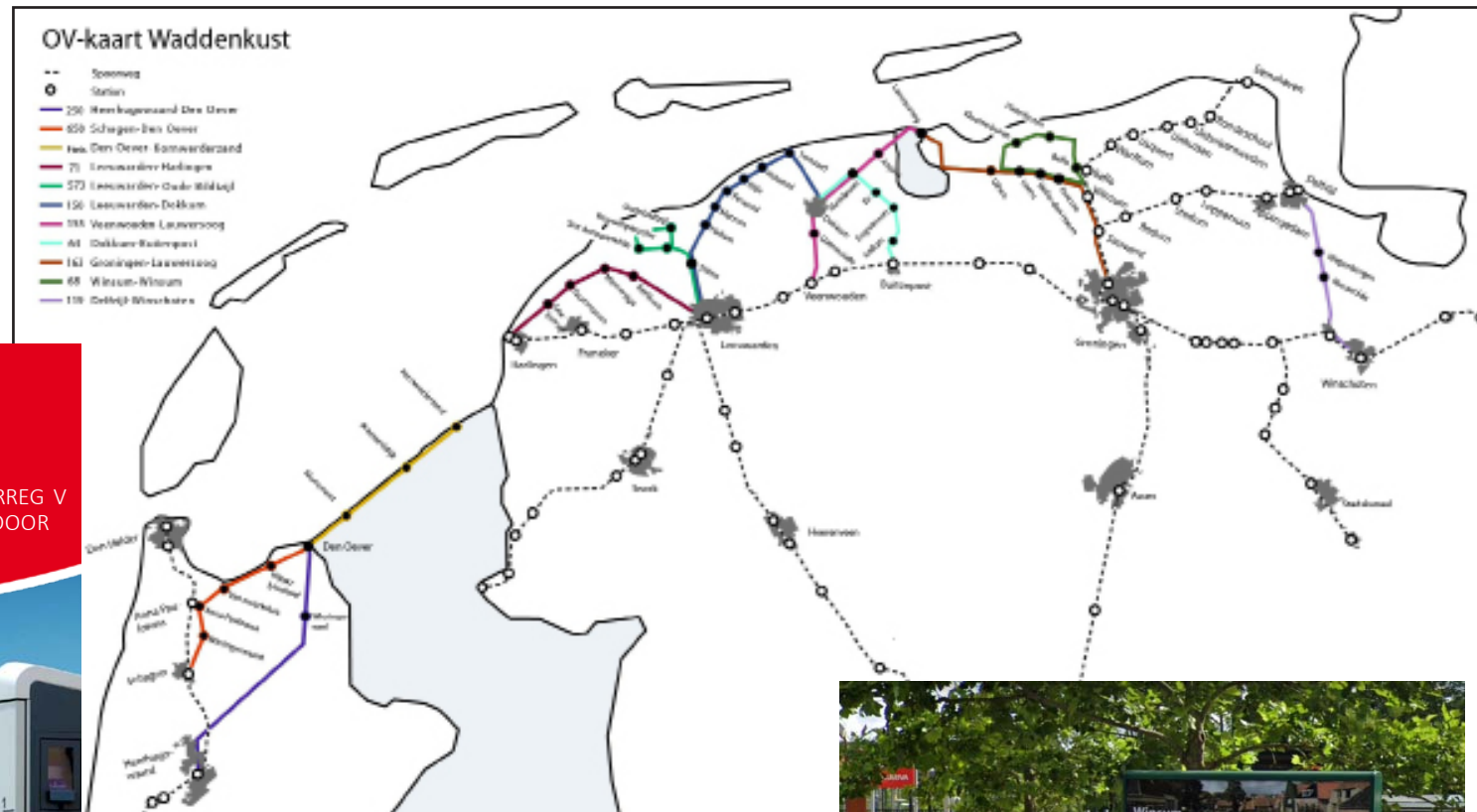
BEREIKBAARHEID VAN DE WADDENKUSTREGIO VERGROTEN (WADDENDELTA ARRANGEMENT)

IN SAMENWERKING MET:

- **WADDENAGENDA 2.0**
- **ARRIVA**
- **PROVINCIES**

DUURZAME MOBILITEIT IN HET WADDENGEBIED

IN OPDRACHT VAN DE "PROJECTGEMEENSCHAP VAN HET INTERREG V A-STEUNPROJECT "WADDEN-AGENDA 2.0", GECOÖRDINEERD DOOR NORDSEE GMBH

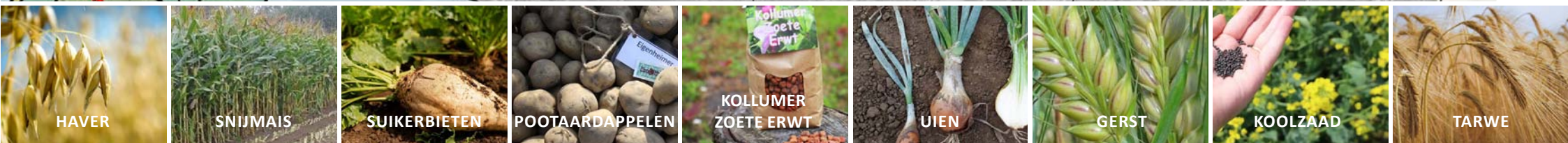
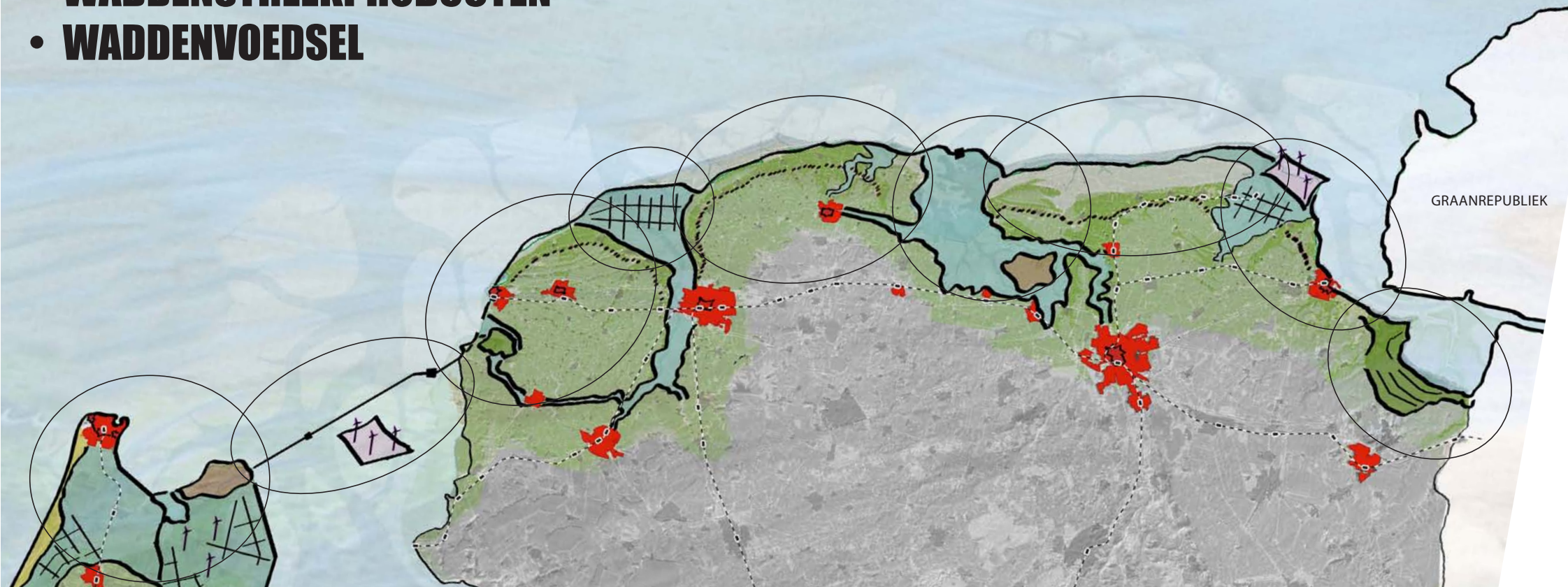


3. AGROTOERISME EN WADDENVOEDSEL

VERBETEREN VAN SAMENWERKEN IN NETWERKEN IN DE WADDENKUSTREGIO

IN SAMENWERKING MET:

- WADDENSTREEKPRODUCTEN
- WADDENVOEDSEL



HAVER

SNIJMAIS

SUIKERBIETEN

POOTAARDAPPELEN

KOLLUMER
ZOETE ERWT

UIEN

GERST

KOOLZAAD

TARWE

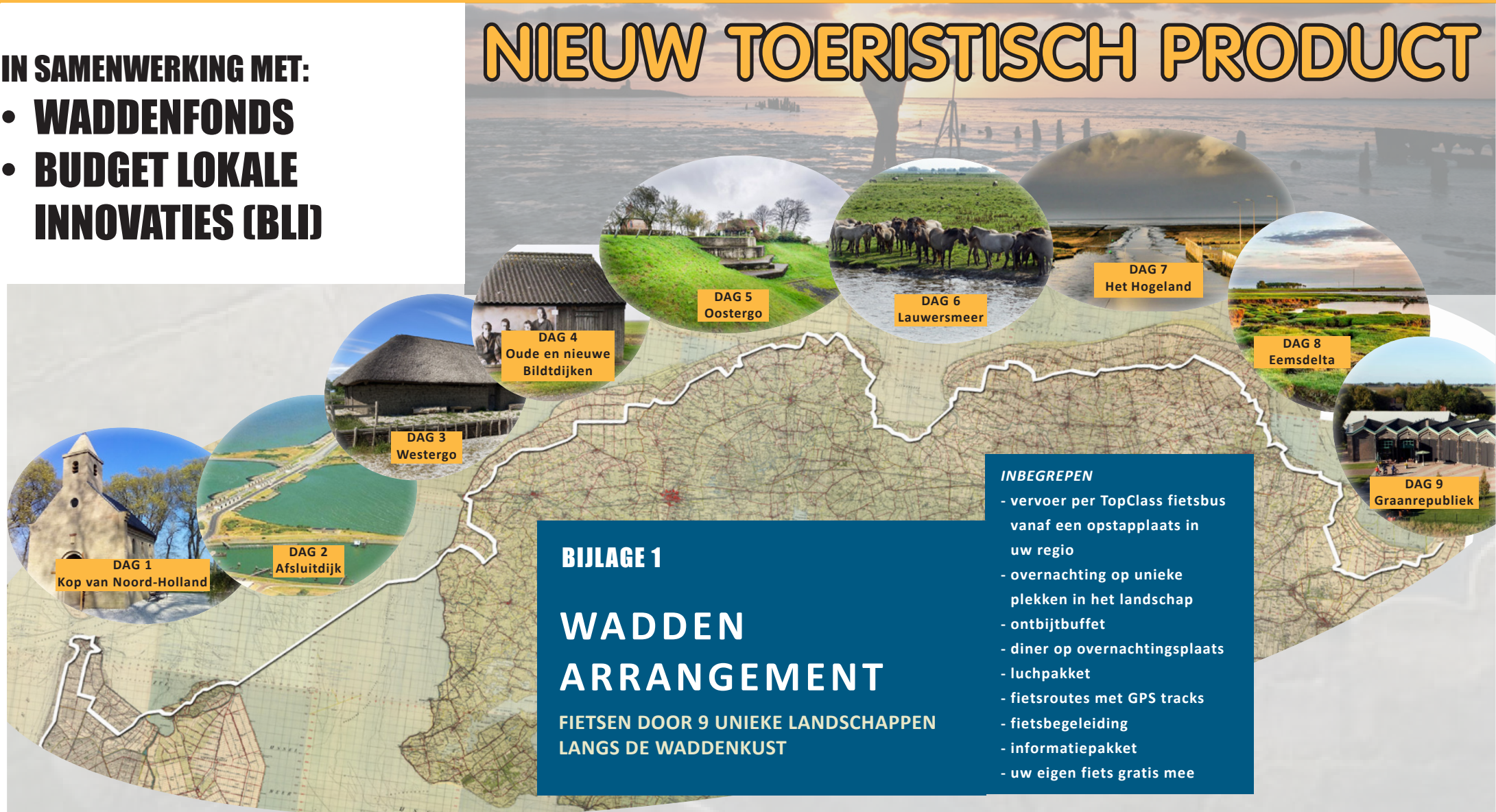
4. WADDENKUSTARRANGEMENT

ONTWERPEN VAN EEN PROCES VOOR HET AANTREKKEN VAN 100.000 BEZOEKERS

IN SAMENWERKING MET:

- WADDENFONDS
- BUDGET LOKALE INNOVATIES (BLI)

NIEUW TOERISTISCH PRODUCT



5. BEZIENSWAARDIGHEDEN

HET IDENTIFICEREN EN SELECTEREN VAN BEZIENSWAARDIGHEDEN

PODIUM
BELEVING VAN
BEZIENSWAARDIG-
HEDEN & ICONEN



[L] 20
23
DYNAMISCHE
WADDENDELTA
landschapstriënnale

0 3 6 9 12 15
maten in km

- ★ Nationale parken en landschappen
- ★ Bijzondere landschappen
- Energielandschappen (en glastuinbouw)
- Steden en dorpen
- Bezienswaardigheden
- ⛪ Kerken

- Veerdienst Waddeneiland
- Spoorlijn
- Station
- Waddendijkroute
- Waddenkuistroute

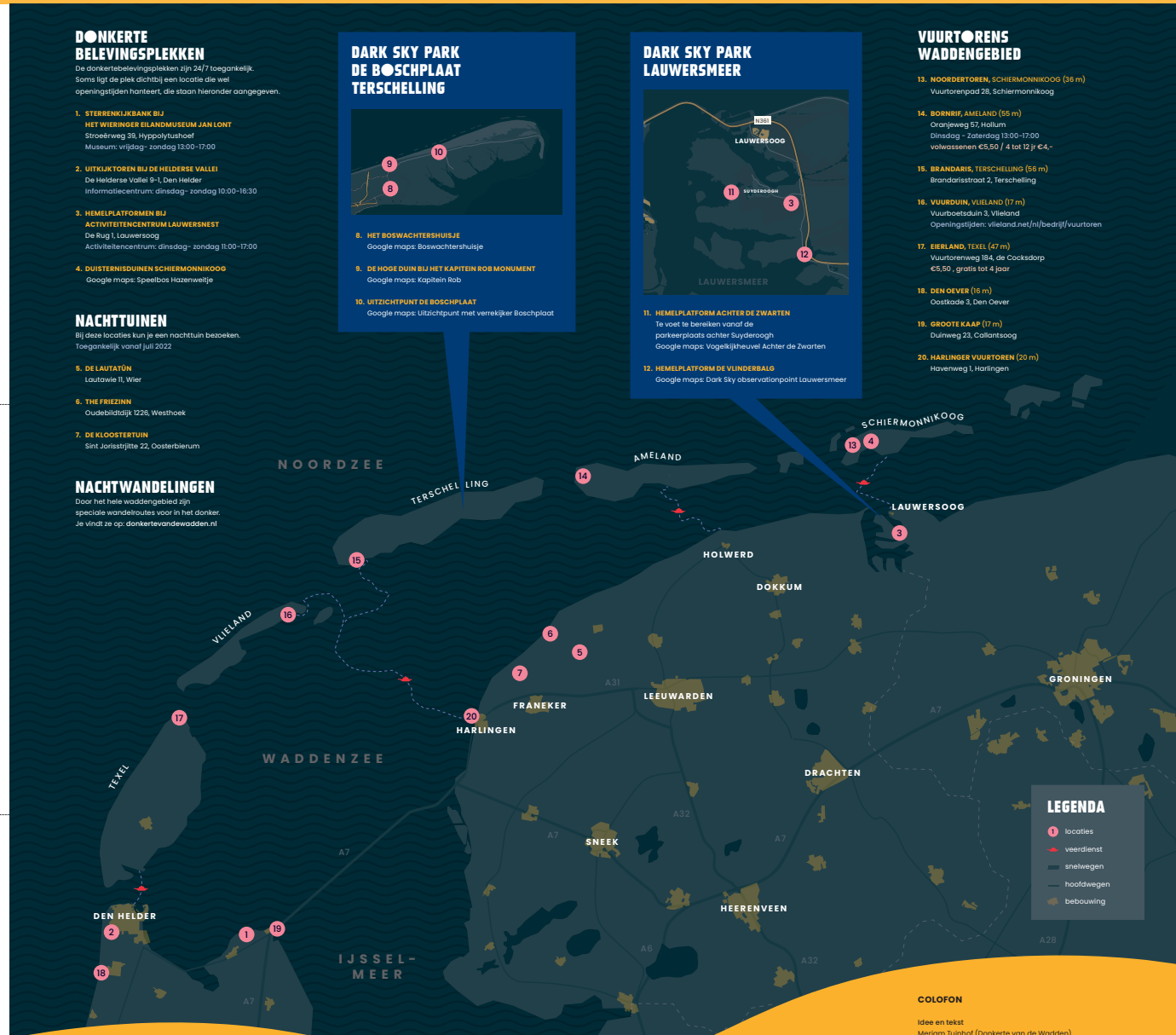
6. DUURZAAM TOERISME LANGS DE WADDENDIJK

BELEVINGSCONCEPT MET EEN ZO KLEIN MOGELIJKE ECOLOGISCHE FOOTPRINT

DONKERTE VAN DE WADDEN 1 SEPTEMBER 2023

IN SAMENWERKING MET:

- STAATSBOSBEHEER
- NATUUR- EN MILIEUFEDERATIES
- RUG
- VISIT WADDEN
- WADDENZEEGEMEENTEN



MANIFESTATIE 2023



ACTIVITEITEN 30 DAGEN IN SEPTEMBER 2023

Datum	Dag	Activiteit
1 sept*	Vrijdag VISIT WADDEN	Opening: Sterren op het Wad / Nacht van het Wad 2 locaties (Noord-Holland, Fryslân)
1-2-3 sept	Weekend Waddenculinair	<i>Bijzonder ontmoetingen</i> Regionale Streekmerken -producten, Wadden culinair In 9 regio's
4 - 9 sept	Week 36	Kerk als ontmoetingsplaats Films (i.s.m. provinciale archieven)
9 - 10 sept	Weekend Watererfgoed	<i>Bijzondere ontmoetingen (water)</i> Open monumentendag watererfgoed i.s.m. waterschappen (in 9 regio's)
11 - 15 sept	Week 37	Artist in Residence in historische havensteden In Den Helder, Harlingen en Delfzijl
16 - 17 sept	Weekend 't Wad buitendijks	<i>Bijzondere ontmoetingen (natuur)</i> Waddendelta buitendijks i.s.m. natuurorganisaties
18 - 24 sept	Week 38	Kerk als ontmoetingsplaats Films (i.s.m. provinciale archieven)
19 sept		Troonrede voor de Waddenkust (op 1 locatie en online)
23 - 24 sept	Weekend Waddengasten	<i>Bijzondere ontmoetingen (jongeren)</i> Kerken aan de waddenkust i.s.m. jongeren
25 - 29 sept	Week 39	Waddensymposium i.s.m. Waddenacademie (Wieringen, Oostergo, Lauwersmeergebied en Graanrepubliek)
30 sept – 1 okt	Weekend Waddenwandelen	<i>Bijzondere ontmoetingen</i> Waddenwandelen i.s.m. met wandelnetwerk en RUG studenten

SAMENWERKENDE PARTIJEN

